

TEMA 10. Trpljenje in smrt na križu

Jezus je umrl za naše grehe (prim. Rim 4,25), da bi nas odrešil in nas odkupil za božje življenje.

23. Dec. 2013

1. Splošni pomen Kristusovega križa

1.1. Uvod

Skrivnost križa je umeščena v splošni okvir božjega načrta in Jezusovega prihoda na svet. Smisel stvarjenja je

določen z njegovim nadnaravnim ciljem, ki je v zedinjenju z Bogom. Toda greh je globoko spremenil red stvarstva; človek je prenehal na svet gledati kot na stvaritev, polno dobrote, in ga je spremenil v nekaj zmotnega. Svoje upanje je položil v ustvarjenine in si kot cilj zastavil lažne zemeljske cilje.

Namen Jezusovega prihoda na svet je ponovno vzpostaviti božji načrt v svetu in le-tega učinkovito pripeljati do dokončnega zedinjenja z Njim. Zaradi tega je Jezus, resnična Glava človeškega rodu[1], vzel nase vso človeško stvarnost, degradirano zaradi greha, jo napravil za svojo in jo sinovsko izročil Očetu. Na ta način je Jezus vsakemu človeškemu odnosu in položaju povrnil njegov resnični smisel v odvisnosti do Boga Očeta.

Ta pomen ali cilj Jezusovega prihoda se uresničuje v vsem njegovem življenju, z vsako izmed njegovih

skrivnosti, v katerih Jezus v polnosti povelja Očeta. Vsak dogodek in vsako obdobje Kristusovega življenja ima specifičen pomen znotraj tega zveličavnega cilja.[2]

1.2. Skrivnost križa

Smoter skrivnosti križa je izbrisati greh sveta (prim. *Jn* 1,29), nekaj, kar je popolnoma potrebno, da bi bilo mogoče uresničiti sinovsko zedinjenje z Bogom. To zedinjenje je, kot rečeno, končni cilj božjega načrta (prim. *Rim* 8,28-30).

Jezus izbriše greh sveta s tem, ko si ga naloži na svoje rame in ga izniči v pravičnosti svojega svetega srca.[3] Skrivnost križa bistveno sestoji v naslednjem:

a) *Nase je vzel naše grehe.* To nakazuje na prvem mestu poročilo o njegovem trpljenju in smrti v evangelijih. Ker so ta dejanja zgodovina učlovečenega Božjega Sina

in ne katerega koli bolj ali manj svetega človeka, imajo vesoljno vrednost in učinkovitost, ki dosežeta celoten človeški rod. V njih vidimo, da je Jezusa Oče izročil v roke grešnikov (prim. *Mt 26,45*) in da je On sam prostovoljno dopustil, da njihova hudobija v vsem določi Njegovo usodo. Kot pravi Izaija, ko predstavlja čudovito podobo Jezusa[4]: »Uklonil [se je] in ni odprl svojih ust, kakor jagnje, ki ga peljejo v zakol, in kakor ovca, ki umolkne pred tistimi, ki jo strižejo, in ne odpre svojih ust« (*Iz 53,7*).

Kot jagnje brez madeža je svobodno sprejel telesno in moralno trpljenje, naloženo zaradi krivičnosti grešnikov, in v njem je nase prevzel vse grehe ljudi, vse, kar žali Boga. Vsaka človeška krivica je na nek način vzrok za Kristusovo smrt. V tem pomenu govorimo, da je Jezus na Golgoti "nosil" naše grehe (prim. *1 Pt 2,24*).

b) *S svojo izročitvijo je odstranil greh.* Toda Kristus ni samo nosil naših grehov, temveč jih je tudi "uničil", odstranil. Trpljenje je namreč prenašal v *sinovski* pravičnosti, v poslušni in ljubeči zedinjenosti z njegovim Očetom Bogom ter v *nedolžni* pravičnosti nekoga, ki ljubi grešnika, četudi si ta tega ne zasluži, nekoga, ki hoče odpuščati žalitve iz ljubezni (prim. *Lk 22,42; 23,34*). Svoje trpljenje in smrt je izročil Očetu v našo korist, za naše odpuščanje: »po njegovih ranah smo bili ozdravljeni« (*Iz 53,5*).

Sad križa je torej odstranitev greha. Ta sad prejema človek preko zakramentov (zlasti pri zakramentalni spovedi), dokončno pa ga bo prejel po koncu tega življenja, če je bil zvest Bogu. Iz križa izhaja za vse ljudi možnost, da živijo daleč od greha ter da bolečino in smrt vključijo v svojo lastno pot k svetosti.

2. Križ razodeva božje usmiljenje in pravičnost v Jezusu Kristusu

Bog je hotel svet rešiti s pomočjo križa, vendar ne zato, ker bi imel rad bolečino ali trpljenje, saj Bog ljubi le dobro in uresničevanje dobrega. Križa ni hotel brezpogojno, tako kot na primer hoče, da obstajajo ustvarjenine, temveč ga je hotel *praeviso peccato*, na predpostavki greha. Križ obstaja, ker obstaja greh. Ampak tudi zato, ker obstaja ljubezen. Križ je sad božje ljubezni, soočeni s človeškim grehom.

Bog je hotel poslati svojega Sina na svet, da bi ta z žrtvovanjem lastnega življenja uresničil odrešenje ljudi, kar na prvem mestu pove veliko o Bogu samem. Konkretno križ razodeva božje usmiljenje in pravičnost:

a) *Usmiljenje*. Sveto pismo pogosto navaja, da je Oče izročil svojega Sina v roke grešnikov (prim. Mt 26,54), da

ni prizanesel svojemu lastnemu Sinu. Zaradi enote božjih oseb v Trojici je v Jezusu Kristusu, učlovečeni Besedi, vedno navzoč Oče, ki ga pošilja. Zato za Jezusovo svobodno odločitvijo, da za nas izroči svoje življenje, stoji izročitev, s katero nam Oče daje svojega ljubljenega Sina in ga prepušča grešnikom; ta izročitev bolj kot katero koli drugo dejanje v zgodovini odrešenja izraža Očetovo ljubezen do ljudi in njegovo usmiljenje.

b) Križ nam razodeva tudi božjo *pravičnost*. Ta ne sestoji toliko v zahtevi, da človek plača za greh, ampak bolj v vračanju človeka na pot resnice in dobrega, v ponovni vzpostavitvi dobrin, ki jih je uničil greh. Kristusova zvestoba, pokorščina in ljubezen do njegovega Očeta Boga; Jezusova velikodušnost, dobrotta in odpuščanje do njegovih bratov ljudi; njegova resnicoljubnost, pravičnost in nedolžnost, ki jih je

ohranil in potrdil ob uri njegovega trpljenja in smrti, uresničujejo to nalogo: grehu odvzamejo njegovo obsodilno moč ter naša srca odpirajo za svetost in pravičnost, saj se On izroča za nas. Bog nas osvobodi naših grehov s pomočjo pravičnosti, s Kristusovo pravičnostjo.

Kot sad Kristusove daritve in zaradi navzočnosti njegove odrešilne moči se moremo vedno obnašati kot božji otroci, v kateri koli situaciji.

3. Križ in njegovo zgodovinsko uresničenje

Jezus je od začetka in na način, primeren razvoju njegovega poslanstva in človeškega zavedanja, vedel, da pot njegovega življenja vodi do križa. To je v polnosti sprejel: prišel je izpolnit božjo voljo vse do poslednjih podrobnosti (prim. *Jn* 19,28-30) in to izpolnjevanje ga je vodilo, da je »dal svoje življenje v odkupnino za mnoge« (*Mr* 10,45).

Pri uresničevanju naloge, ki mu jo je zaupal Oče, se je srečal z nasprotovanjem verskih oblasti Izraela, ki so Jezusa imele za sleparja. Tako so »nekateri voditelji Izraela obdolžili Jezusa, da deluje zoper postavo, zoper jeruzalemski tempelj in zlasti zoper vero v enega samega Boga, ker se je razglašal za Božjega Sina. Zato so ga izročili Pilatu, da bi ga obsodil na smrt« (*Kompendij*, 113).

Tisti, ki so Jezusa obsodili, so grešili, ko so zavrgli Resnico, ki je Kristus. V resnici je vsak greh zavračanje Jezusa in resnice, ki nam jo je On prinesel od Boga. V tem smislu je v Jezusovo trpljenje umeščen vsak greh. »Jezusovega trpljenja in smrti ni mogoče pripisovati niti vsem tedaj živečim Judom brez razlike niti drugim Judom, ki so potem prišli v čas in prostor. Vsak posamezni grešnik, se pravi vsak človek, je tako rekoč povzročitelj in orodje vseh

muk, ki jih je pretrpel Odrešenik. Za krivce tega strašnega hudodelstva moramo imeti tiste, predvsem če so kristjani, ki spet in spet padajo v grehe in se naslanjajo v zablodah in grehih« (*Kompendij*, 117).

4. Daritev in odrešenje

Jezus je umrl za naše grehe (prim. *Rim* 4,25), da bi nas od njih osvobodil in nas odrešil sužnosti, ki jo greh prinese v človeško življenje. Sveto pismo pravi, da je Kristusovo trpljenje in smrt: a) daritev zaveze, b) daritev zadoščevanja, c) daritev sprave in povračila za grehe, d) dejanje odrešenja in osvoboditve ljudi.

a) Jezus je na križu z izročitvijo svojega življenja Bogu vzpostavil *novo zavezo*, to pomeni, novo obliko zedinjenosti med Bogom in ljudmi, o kateri so prerokovali Izaija (prim. *Iz* 42,6), Jeremija (prim. *Jer* 31,31-33) in Ezekijel (prim. *Ezk* 37,26). Novi

“pakt” je zaveza, ki je zapečaten v darovanem Kristusovem telesu in v njegovi krvi, ki je bila prelita za nas (prim. *Mt 26,27-28*).

b) Kristusova daritev na križu ima *zadoščevalno vrednost*, t.j. pomen izbrisanja in očiščenja od greha (prim. *Rim 3,25; Heb 1,3; 1 Jn 2,2; 4,10*).

c) Križ je *daritev sprave in povračila za greh* (prim. *Rim 3,25; Heb 1,3; 1 Jn 2,2; 4,10*). Kristus je Očetu izkazal ljubezen in pokorščino, ki smo mu jo ljudje odrekli z našimi grehi. Njegova daritev je dosegla pravico in *zadostila* očetovski ljubezni Boga, ki smo jo zavrgli že na začetku zgodovine.

d) Kristusov križ je *dejanje odrešenja in osvoboditve* človeka. Jezus je našo svobodo poplačal s ceno svoje krvi, s ceno svojega trpljenja in smrti (prim. *1 Pt 1,18*). S svojo izročitvijo je zaslužil naše odrešenje, da bi nas

vklučil v nebeško kraljestvo: »On nas je namreč iztrgal iz oblasti teme in nas prestavil v kraljestvo svojega ljubljenelega Sina, v katerem imamo odkupitev, odpuščanje grehov« (Kol 1,13-14).

5. Učinki križa

Glavni učinek križa je odstranitev greha in vsega, kar nasprotuje zedinjenju človeka z Bogom.

Poleg tega, da izbriše *grehe*, nas križ tudi osvobaja *hudiča*, ki na skrivaj vodi spletke greha, ter *večne smrti*. Hudič ne more nič proti nekemu, ki je zedinjen s Kristusom (prim. Rim 8,31-39), in smrt preneha biti večna ločitev od Boga ter ostane le še kot vrata za vstop v večnost (prim. 1 Kor 15,55-56).

Z odstranitvijo vseh teh ovir odpre križ vsemu človeštvu pot zveličanja, vesoljno možnost za milost.

Skupaj z njegovim vstajenjem in slavnim povzdignjenjem je križ razlog za opravičenje človeka, to pomeni, ne samo za odstranitev greha in ostalih ovir, ampak tudi za vlitje novega življenja (Kristusove milosti, ki posvečuje dušo). Vsak izmed zakramentov je drugačen način udeležnosti v Kristusovi pashi in pridobivanja odrešenja, ki iz nje izhaja. Krst, na primer, nas osvobodi smrti, ki jo je povzročil izvirni greh, in nam omogoča živeti novo življenje Vstalega.

Jezus je edini in vesoljni vzrok človeškega odrešenja: edini posrednik med Bogom in ljudmi. Vsa odrešenjska milost, ki je dana ljudem, izhaja iz njegovega življenja, še posebno iz njegove velikonočne skrivnosti.

6. Soodreševanje s Kristusom

Kot je bilo pravkar rečeno, je odrešenje, ki ga je Kristus izvršil na

križu, vesoljno in se razteza na ves človeški rod. Vendar pa je potrebno, da se sad in zasluge Kristusovega trpljenja in smrti naklonijo vsakemu človeku, predvsem preko vere in zakramentov.

Naš Gospod Jezus Kristus je edini srednik med Bogom in ljudmi (prim. *1 Tim 2,5*). Toda Bog Oče je hotel, da smo ne samo odrešeni, ampak tudi soodrešeniki (prim. *Katekizem*, 618). Kliče nas, naj vzamemo njegov križ in hodimo za njim (prim. *Mt 16,24*), »saj je tudi Kristus trpel za vas in vam zapustil zgled, da bi hodili po njegovih stopinjah« (*1 Pt 2,21*).

Sveti Pavel piše:

a) »Skupaj s Kristusom sem križan; ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni« (*Gal 2,19-20*) — da bi dosegli poistovetenje s Kristusom, se je treba okleniti križa;

b) »S svoje strani dopolnjujem v svojem mesu, kar primanjkuje Kristusovim bridkostim, in to v prid njegovemu telesu, ki je Cerkev« (Kol 1,24) — lahko smo soodrešeniki s Kristusom.

Bog nas ni hotel osvoboditi vseh tegob tega življenja zato, da bi jih sprejeli in se tako poistovetili s Kristusom, si zaslužili večno življenje ter sodelovali pri tem, da še drugim ponesemo sadove odrešenja. Veliko odrešilno vrednost dosežeta bolezen in trpljenje, ki sta v združitvi s Kristusom izročena Bogu, prav tako pa telesno mrtvičenje, ki se izvaja v istem duhu, v katerem je Kristus svobodno in prostovoljno trpel: iz ljubezni, da bi nas odrešil in zadostil za naše grehe. Na križu nam Jezus Kristus daje zgled vseh kreposti:

a) zgled ljubezni: »Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da dá življenje za svoje prijatelje« (Jn 15,13);

b) pokorščine: »Postal [je] pokoren vse do smrti, in sicer smrti na križu« (*Flp 2,8*);

c) ponižnosti, krotkosti in potrpežljivosti: prenašal je trpljenje, brez da bi se mu izogibal ali ga ublažil, kakor krotko jagnje (prim. *Jer 11,19*);

d) nenavezanosti na zemeljske reči: Kralj kraljev in Gospod nad vsemi vladarji se na križu pokaže gol, zasmehovan, opljuvan, bičan, okronan s trnjem, zaradi ljubezni.

Gospod je hotel s skrivnostjo svojega zveličavnega trpljenja, tesneje kot kogar koli drugega, združiti svojo Mater (prim. *Lk 2,35*; *Katekizem*, 618). Devica Marija nas uči stati pod križem njenega Sina.[5]

Antonio Ducay

Osnovna literatura

Katekizem katoliške Cerkve, 599-618.

Kompendij katekizma katoliške Cerkve, 112-124.

Janez Pavel II., *Odrešilna vrednost Kristusovega trpljenja*, kateheze: 7.9. 1988, 8. 9. 1988, 5. 10. 1988, 19. 10. 1988, 26. 10. 1988.

Janez Pavel II., *Kristusova smrt — njen odrešilni značaj*, kateheze: 14. 12. 1988, 11. 1. 1989.

Priporočeno branje

Sv. Jožefmarija, *pridiga Jezusova smrt, življenje kristjana, v Jezus prihaja mimo*, 95-101.

[1] On je naša Glava, ker je Božji Sin in ker je postal solidaren z nami v vsem razen v grehu (prim. *Heb* 4,15).

[2] Jezusovo otroštvo, njegova leta dela v delavnici, njegov krst v Jordanu, njegovo oznanjevanje ..., vse prispeva k odrešenju ljudi. V zvezi s Kristusovim življenjem v nazareški vasici je sv. Jožefmarija dejal: »Tista skrita Gospodova leta niso brez pomena, pa tudi ne zgolj priprava na prihodnja leta, na leta javnega delovanja. Že od leta 1928 jasno razumem, da Bog želi, da se kristjani zgledujejo po celotnem Gospodovem življenju. Posebej sem spoznal njegovo skrito življenje, življenje običajnega dela med ljudmi: Gospod želi, da bi mnoge duše našle svojo pot v tihih letih, letih brez sijaja« (*Jezus prihaja mimo*, 20).

[3] Prim. *Kol* 1,19-22; 2,13-15; *Rim* 8,1-4; *Ef* 2,14-18; *Heb* 9,26.

[4] Štirje spevi, posvečeni skrivnostnemu "Jahvejevemu Služabniku" so čudovito preroštvo

Kristusovega trpljenja v stari zavezi
(Iz 42,1-9; 49,1-9; 50,4-9; 52,13-53,12).

[5] Prim. Sv. Jožefmarija, *Pot*, 508.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/trpljenje-in-smrt-na-krizu/](https://opusdei.org/sl-si/article/trpljenje-in-smrt-na-krizu/)
(3. Apr. 2025)